

नवराजपुरगाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम

सभाध्यक्ष महोदय,

१. नेपाली जनताको लामो समय देखिको संघर्ष चाहना अनुरूप सङ्घीय लोकतान्त्रिक राज्य प्रणालीको स्थापना भएको छ। यसर्थ सर्वप्रथमसङ्घीयलोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनागर्न प्राण आहुतिगर्नु हुने सम्पूर्णज्ञात अज्ञात शहिदप्रतिभावपूर्ण श्रद्धान्जलीअर्पण गर्न चाहन्छु। गाउँ निर्माणमा तल्लीन नराजपुर गाउँपालिका क्षेत्रका विशिष्ट महानुभावहरु, सङ्घर्ष र त्यागमा समर्पित अभियन्ताहरु तथा आम गाउँबासीहरुमा हार्दिक सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु। त्यसैगरी नवराजपुर गाउँपालिकाको तीव्र विकास र समृद्धिको कार्यदिशा अधि बढाउँनरयहाँका समस्तनागरिकको सुखीजीवननिर्माणको लागिहामीलाई यो महत्वपूर्ण जिम्मेवारी रकार्यभारदिनुहुने सबै गाउँबासी, शुभेच्छुक र सरोकारवालासम्पूर्णप्रतिहार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु।
२. नेपालकोसंविधानले परिकल्पना गरेको तीनतहको सरकारलाई व्यवहारमा उतार्न मार्ग प्रशस्त गरेको छ। नवराजपुर गाउँबासीका लागि केही राम्रा तथा विकास निर्माणकाकामहरु गरौं भन्ने भावनाहामी सबैमाभएकोले यस आर्थिकवर्षमाकेहि राम्रा तथा विकास निर्माणका कामहरु हामी गछौं भनिविश्वास दिलाउन चाहन्छु।
३. साविकमा ३ वटा गा.वि.स.हरु भगवतीपुर तामासुईया, मभौरा नवराजपुरलाई ५ वटा वडा कायम गरि स्थापित नवराजपुर गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल ३२.१८ वर्ग कि.मि रहेको छ। राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को तथ्यांक अनुसार नवराजपुर गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या २०,७८८ रहेको छ। सोमध्ये पुरुषको संख्या १०,१८९ र महिलाको संख्या १०,५९९ रहेको छ। हुलाकी राजमार्ग संग जोडिको यस गाउँपालिकाको पूर्वमा भगवानपुर गाउँपालिका पश्चिममा बरियारपट्टी गाउँपालिका दक्षिणी सिमानामा भारतको विहार राज्य पर्दछ भने उत्तर तर्फ सखुवाननकारकट्टी गाउँपालिका र लक्ष्मीपुरपतारी गाउँपालिका रहेको छ। नवराजपुर गाउँपालिका हजारी माताको प्रतित भल्काउदै सम्पूर्ण गाउँबासीमा मेलमिलाप र सहयोगी भावनाले ओतप्रोत हुदै विकास क्रममा आफूलाई हालको रुपमा परिवर्तन गर्न निरन्तर अग्रसर छ।
४. रणनीतिक हिसाबले महत्वपूर्ण एवम् आर्थिक तथा सामाजिक विकासका असंख्य सम्भावनाहरु बोकेको नवराजपुर गाउँपालिकामा यो गाउँसभा संचालन भईरहेकोछ। यस अर्थमा यो गाउँसभा ऐतिहासिक रहेको छ। यस गाउँपालिका क्षेत्रमा बढ्दै गएको अव्यवस्थित बसोबासले सडक, खानेपानी, विद्युत, शिक्षा, स्वास्थ्य जस्ता शहरी आधारभूत सेवा सुविधाको मागमा थप दबाव पर्न गएको र यसलाई सम्बोधन गर्ने सन्दर्भमा उत्पादनमुलक उद्योगहरुका साथै सेवामुलक उद्योगहरुको द्रुत विकासको लागि नीतिगत सुधार, सम्पूर्ण व्यवस्थापकीय क्षमता विकास, विकास साभेदारहरुको पहिचान र उपयोग जस्ता विषयहरुमा परम्परागत ढंगबाट मात्र नभई दीर्घकालिन एवं राजनीतिक दृष्टकोणबाट सोचन र सोहि अनुसार अल्पकालिन, मध्यकालिन र दीर्घकालिन योजना सहित क्रमशः अगाडी बढनु पर्ने बेला आइसकेको तथ्य पनि यस

अवसरमा अन्तरोध गर्न चाहन्छु । यस सन्दर्भमा आत्मविश्वास र दृढ इच्छा शक्तिका साथ अगाडी बढ्नु पर्दछ भन्ने मान्यतालाई आत्मसात गरेका छौं ।

५. नवराजपुर गाउँपालिका ग्रामिण परिवेशबाट शहरी विकासतर्फ उन्मुख भईरहेको छ। यसर्थ यस अवस्थालाई मध्यनजर गरी वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गर्नुपर्ने हाम्रो अवस्थाप्रति संवेदनशिल र गम्भिर रहेको व्यहोरा निवेदन गर्न चाहन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

आगामी आ.व. २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

१. नेपालको संविधान
२. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४,
३. अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापनऐन,२०७४ ,
४. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन२०७४ , तथा नियमावली २०७६
५. संघ ,प्रदेश र स्थानीय तह समन्वय तथा अन्तर सम्बन्धऐन२०७७
६. स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४, (परिमार्जित)
७. स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७५ ,
८. राष्ट्रिय, प्रदेश र स्थानीय नीति, आवधिक योजनाहरू ,सोच र लक्ष्य,
९. दिगो बिकासका लक्ष,
१०. नवराजपुरगाउँपालिकाकाकानूनहरू लगायत प्रचलित कानूनी व्यवस्था,
११. श्रोत तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिको कूल बजेट सीमा तथा बिषयगत सीमा निर्धारण,
१२. राजस्वपरामर्श समितिको प्रतिवेदन र
१३. नवराजपुर गाउँपालिकाका गतबिगत आर्थिक वर्षहरूको अनुभव सिकाई ,तथा वस्तुस्थिति ।

सभाध्यक्ष महोदय,

६. अब म आ.व. २०८०/०८१ को नीति, कार्यक्रम र बजेटले लिएको उद्देश्य प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- गाउँपालिकामा कृषिजन्य तथा पर्यटकीय क्षेत्रलाई सुदृढ तथा व्यवस्थित गरी आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार गर्ने ।
- उपलब्ध स्रोत साधनको परिचालन गरी आर्थिक समृद्धि हासिल गर्ने ।
- गाउँबासीमास्थानीय सरकार भएको अनुभूति दिलाउने ।
- गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवामा आम नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने ।
- समतामूलक र समृद्ध गाउँको निर्माण गर्ने ।
- दीगो विकासको मर्म अनुरूप भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्ने ।

- सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने ।
- गाउँबासीमा न्यूनतम भौतिक र मानवीय सेवा पुऱ्याउने ।

७. त्यसैगरी यी उद्देश्य हासिल गर्न देहाय बमोजिमको प्राथमिकताहरुनिर्धारण गरिएका छन् ।

- गाउँपालिकाकोलागीप्रशासकीय भवनको निर्माण ।
- ढलान सडक निर्माण ।
- कृषि विद्युतीकरण कार्य ।
- सौर्य बत्ती जडान कार्य ।
- शहरी पूर्वाधारको निर्माण ।
- गाउँगाउँमा सडक संजालको निर्माण तथा विस्तार ।
- स्वस्थ र दक्ष जनशक्तिको निर्माण ।
- सुरक्षित प्रसुती सेवा ।
- कृषि र पशुपालनको क्षेत्रमा सुधार ।
- पर्यटन पूर्वाधारमा विकास र प्रवर्द्धन ।
- सार्वजनिक/ऐलानी जग्गाको संरक्षण,संवर्द्धन र उपयोग ।
- दीर्घकालीन फोहर मैला व्यवस्थापन र वातावरण संरक्षण ।
- बजार अनुगमन र नियमन ।
- लक्षित वर्गको सशक्तिकरण ।
- सुशासन, पारदर्शिता र सेवा प्रवाहमा सुधार ।
- गाउँपालिकाको लागी चाहिने आवश्यक ऐन ,नियम,कानून र कार्यविधि निर्माण गरीने छ ।

८. अब म क्षेत्रगत नीति, कार्यक्रम तथा विनियोजन प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

पूर्वाधार विकास तर्फ

- विकाशको मेरुदण्ड सडक सन्जाल भएको र शहरी सौन्दर्यतामा सडकको महत्वपूर्ण भुमिका हुने भएको कुरालाई आत्मसात गर्दै ढलान/पक्की सडक निर्माणका लागि विकेन्द्रीकरणको सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै वडागत तथा गाउँस्तरीय योजना संचालन गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारको बस्ती विकास शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धि आधारभूत मापदण्ड, २०७२ को प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी सुन्दर, हराभरा र व्यवस्थित गाउँको विकास गरिनेछ ।
- सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ती, पोखरी जग्गाको पहिचान, लगत संकलन तथा संरक्षण गरी अधिकतम प्रयोग गरिनेछ ।

- गाउँ क्षेत्रका सार्वजनिक सडकहरु बाह्रै महिना सुचारु राखिनेछ ।
- गाउँपालिकाको आफ्नै भवन निर्माण गरी सुविधा सम्पन्न गाउँपालिका स्थापीत गरिनेछ ।
- वडा कार्यालयहरुको आफ्नै भवन निर्माण गरी सेवा प्रवाहमा सहजता ल्याइनेछ ।
- गाउँ क्षेत्र भित्र व्यवस्थित कृषि बजारको संभाव्यता अध्ययन र जग्गा पहिचान गरी व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नवराजपुर गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रिङ्गरोडको लागी संघिय सरकार तथा प्रदेश सरकारसंग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको सम्पूर्ण वडामा सडक वत्ती व्यवस्थापन,खानेपानी व्यवस्थापन तथा मर्मत सुधारका लागी कार्यहरु अगाडी बढाइनेछ, र क्रमशः सडक वत्ती, सौर्य सडक वत्ती जडान गर्दै लाने निती लिइनेछ।
- गुणस्तर निर्माण सुनिश्चित गर्न यस गाउँपालिकामा योजना अनुगमनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- पूर्वाधार निर्माण गर्दा महिला/वालमैत्री तथा अपाङ्ग मैत्री पूर्वाधार निर्माण निती लिइनेछ ।
- सम्पूर्ण गाउँको गुरुयोजना (Master Plan) निर्माण गरी सोही अनुरूप विकास निर्माणको कार्य अधी बढाउने निती लिइनेछ ।
- खेतियोग्य जमिनमा कृषि उत्पादन बढाउन डिप बोर्डिङ्ग जडान लगायतका सिंचाई आयोजनाहरु निर्माण गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सर्वसुलभ स्वच्छ पिउने पानी व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र विद्युत् विस्तार नभएका स्थानहरुको पहिचान गरि विद्युत् विस्तार कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
- संघ तथा प्रदेश सरकारसंगको साभेदारीमा खेलकुद विकासका लागि रंगशाला तथा कभर्ड हल निर्माणका लागि पहल गरिनेछ ।
- कृषि सडक निर्माणमा विशेष नीति बनाई पूर्वाधार विकास गरिनेछ ।

आर्थिक विकास तर्फ

- यस गाउँपालिका क्षेत्रको मुख्य पेशा कृषि भएको हुँदा कृषि क्षेत्रको विकासका लागी कृषि सडक, सिंचाई सुविधा विस्तार, व्यवसायिक तालिम, प्राविधिक सहयोग गर्ने क्षेत्रमा लगानी गरिनेछ ।
- नवराजपुर गा.पा. को आर्थिक विकासको लागि पंचवर्षिय योजना कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- निजी वन स्थापना तथा प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- कृषि क्षेत्रको व्यवसायिकरण र आधुनिकिकरण गर्दै कृषि पेशालाई मर्यादित, सम्भावित र आकर्षक पेशाको रुपमा विकास गरिनेछ । तुलनात्मक एवं प्रतिस्पर्धात्मक लाभको संभावना र भौगोलिक पर्यावरणिय तथा माटोको परिक्षण कार्यक्रम संचालन गरी विभिन्न खाद्य वस्तुहरु र तरकारी लगायत अन्य क्षेत्रको पहिचान गरी पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सहकारी मार्फत खेती, साना सिंचाई मल, विउ ढुवानी विशेष कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

- कृषक पाठशाला संचालन र पशु तथा कृषि सम्बन्धी अन्य कार्यक्रमहरू लागु गरिनेछ ।
- सहकारी अभिमुखीकरण लगायतका सहकारी सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने नीति लिइएको छ ।
- कृषि सहकारी लाई विशेष ग्राह्यता दिई दर्ता, नविकरण गरी सहकारी मार्फत कृषि क्षेत्रको वृहत्तर विकास गर्ने नीति लिइएको छ ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक श्रोत वढाउन र त्यसको अधिकतम उपयोग गरी विकासमा गर्न रणनीतिक कार्ययोजना बनाई लागु गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका सार्वजनिक पोखरीहरू ठेक्का लगाई गाउँपालिकाको आन्तरीक श्रोत वृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- पालिकास्तरीय माटो परिक्षण शिविर संचालन गरिनेछ ।
- **किसानसंग प्राविधिक कार्यक्रम** लाई निरन्तरता दिदै प्रत्येक किसानको खेतबारी तथा गोठसम्म कृषि/पशु प्राविधिक पुगि आवश्यक सेवा परामर्श दिने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- आवश्यकता बमोजिम पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
- कृषि सिंचाईको विकासको लागी साना सिंचाई कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- यूवाहरूलाई कुलत बाट बचाउनका लागी लागु पदार्थ मुक्त गाउँ निर्माण गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- अर्गानिक तरकारी खेतीको लागी माटो परिक्षण गरी समुह बनाई सहकारी मार्फत विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- गाई वस्तु तथा पशुमा लाग्ने माहामारी रोग र यस बाट हुन सक्ने क्षतीका लागी आवश्यक औषधी तथा भ्याक्सीनहरूको उचित प्रवन्ध गर्ने नीति लिइएको छ ।
- गाउँ क्षेत्र भित्रका निर्माण भई सकेका भौतिक संरचनाहरूको लगत तथा नयाँ निर्माण हुने भौतिक संरचनाहरू लाई अनिवार्य नक्सा पासको दायरा ल्याउने र दायरा भित्र नआउनेहरू प्रति कठोर नीति लिईनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका मूख्य पर्यटन क्षेत्रहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गरि सोको विकासमा जोड दिइनेछ ।
- गरीबि निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै थप नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गरिनेछ ।

सामाजिक विकास तर्फ

- हरेक टोलमा टोल विकास समिती गठन तथा सोको परिचालनमा जोड दिइनेछ ।
- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने सक्षता तथा दक्ष योग्य नागरिक निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।

- हरेक गाउँ/टोलमा आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
- सामाजिक विकासको मेरुदण्ड शिक्षा तथा स्वास्थ्य क्षेत्रको विकासको लागी योजनावद्ध रुपमा विशेष कार्यक्रम तथा प्रयासहरु गरिनेछ ।
- गर्भवती/सुत्केरी महिलाहरुका लागि सुत्केरीसंग उपाध्यक्ष कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- “सवैका लागी शिक्षा” भन्ने नाराका साथ विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम तदारुकताका साथ लागु गर्ने नीति लिइएको छ । तथा विद्यार्थी भर्ना अभियानलाई तिव्रता दिइनेछ ।
- शिक्षा लाई गुणस्तरिय बनाउन र उत्पादन जन शक्ती लाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन र सामुदायिक र निजी विद्यालयहरुको विचको भिन्नता कम गर्न विद्यालयहरुमा अंग्रेजी माध्यमवाट अध्यापन गराउन विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- प्राविधिक तथा प्रविधि मैत्री शिक्षा तथा तालिम, प्रशिक्षणका लागी विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विद्यालयहरुको पूर्वाधार सुधारमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- दिगो विकासको लक्ष्य अनुरूप विद्यालयहरु तथा विद्यालयका शौचालयहरु अपाङ्ग मैत्री, महिला मैत्री निर्माण गर्न अनिवार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस पालिका भित्रका सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरुको नियमित अनुगमन गरी देखिएका कमी कमजोरीहरु लाई अविलम्ब सुधार गर्दै जाने नीति लिइएको छ । साथै सवै विद्यालयहरुमा पोशाक अनिवार्य गरिनेछ ।
- विपन्न छात्राहरुको शिक्षामा पहुच अभिवृद्धि गर्न नियमानुसार पोशाक, पाठ्य सामाग्री, छात्रवृती उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- गरिव तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरुलाई लक्षित गर्दै आवश्यक सहयोग गरिने छ ।
- विद्यार्थीहरुको चौतर्फी विकासका लागी गाउँपालिका भित्रका सवै विद्यालयहरुले प्रत्येक शुक्रवार अतिरिक्त कृयाकलाप अनिवार्य संचालन गर्ने नीति लागु गरिनेछ ।
- विद्यालयहरुमा शुद्ध खानेपानीको समुचित व्यवस्थापन गरिनेछ साथै खानेपानीका शुद्धता परिक्षण अनिवार्य गर्ने नीति कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- मदर्सारुको स्तरोन्नती तथा आधुनिकरणका लागी विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गर्भमै लिङ्ग पहिचान गरी भ्रुण हत्या गर्ने अपराधका कारण लैङ्गिक अनुपातमा असर परिरहेको र वालवालिकाहरुको कम उमेरमै गरिने विवाहले महिलाहरुको स्वास्थ्यमा मात्र नभई समग्र जनशक्ती विकासमै नकारात्मक असर परिरहेको परिप्रेच्यक्षमा यी असरहरु नियन्त्रण गर्न, असल मानव श्रोतको विकास गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- नवराजपुर गाउँपालिकामा संचालित प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र नवराजपुरमा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा संचालनमा ल्याइनेछ ।

- स्वास्थ्य क्षेत्रलाई थप सुदृढ बनाउन आवश्यक दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र नवराजपुरमा सर्पदंश उपचार केन्द्र संचालनमा ल्याइनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा १० बेडको अस्पताल निर्माण तथा संचालनका लागि आवश्यक साभेदारी र व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा, स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थ्य चौकीहरुको स्तरोन्नती तथा सेवा विस्तारका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- कुपोषण नियन्त्रणका लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरि पोषणमैत्री वडा तथा पालिका घोषणा कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
- बर्थिङ्ग सेन्टरबाट प्रदान हुने सेवालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड सेवा हरेक वडा तथा टोलमा विस्तार गरिनेछ ।
- मानव स्वास्थ्यमा योगको ठुलो महत्व हुने हुँदा योग सम्बन्धी विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिक लाई सम्मान कार्यक्रम निरन्तर संचालन गरिनेछ ।
- फरक क्षमता भएका नागरिकहरुको जीवनयापन सहज तुल्याउन सहायता सामाग्रीहरु वितरण गरिनेछ ।
- नवराजपुर गाउँपालिका खुला दिशा मुक्त क्षेत्र घोषणा भई सकेको हुँदा यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइएको छ ।
- पूर्ण सफाई अन्तर्गत कार्यक्रम बनाई संघ, संस्था, गैह्र सरकारी संस्था तथा दाताहरुको पूर्ण सहभागीता गराई सहयोग तथा साभेदारीमा गाउँपालिका पूर्ण सफाई युक्त बनाउने अभियान तथा नीति लिइएको छ ।
- नेपाल सरकारको दिगो विकासको निती अनुरूप पूर्ण सरसफाई तथा शुद्ध खानेपानीको लागी रणनीतिक कार्ययोजना बनाई कार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
- प्रत्येक वडामा कम्तीमा एउटा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र फ्रि वाई फाई जोनको विकास गरिने छ ।
- बालबालिकाहरु लाई लक्षित गर्दै बाल कल्याण कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- घरेलु हिंसा लगायत अन्य हिंसा बाट पिडीत महिलाहरुको लागी विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- महिलाहरुलाई लक्षित गरी महिला विकास तथा महिला जागृती समेतका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- यूवाहरुलाई लक्षित गरि राष्ट्रिय यूवा परिषद तथा खेलकुद विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- यूवाहरुलाई सिप मुलक तालिम, प्रशिक्षण लगायतका स्वरोजगारका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

- स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न पाउँने हकनागरिकको मौलिक हकको रूपमा नेपालको संविधानले स्थापित गरेको छ । यसलाई व्यवहारमा कार्यान्वयन गर्न फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरी वातावरण पर्यावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनिकरण गर्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- सड्ने, नसड्ने र सीसाजन्य फोहोरको लागी छुट्टा छुट्टै रूपमा डस्ट विन प्रयोग गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- सडक किनारा, ऐलानी, पर्ती तथा अन्य सार्वजनिक जग्गाहरुमा बृक्षारोपण गरी पर्यावरण रक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका स्वम वा सरोकार वाला वा संघ संस्था ,निजी तथा सरकारी वा गैह्र सरकारी संस्थाहरु सँग समन्वय साभेदारी गरी नगर भित्रको फोहोर मैलाको उचित व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- हजारिमाँता मन्दिरक्षेत्र लाई संरक्षण गर्नेनीति लिइनेछ ।
- सलहेश क्षेत्र तथा मेलाको ब्यवस्थापन गरीने छ ।
- समग्र नवराजपुर गाउँपालिका क्षेत्र विकास निर्माणका लागी एकल नवराजपुर गाउँपालिका वाट मात्र विकास संभव नभएको हुँदा आवश्यक योजनाहरु छनौट गरी संघीय/प्रदेश सरकार सँग पहल गर्ने नीति लिइएको छ ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएकाहरु तथा निजहरुको परिवारका लागी विशेष कार्यक्रम गरिनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागी पूर्व तयारी, सचेतना अभिवृद्धि र राहत तथा उद्धार सामग्रीहरुको आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

मानव संसाधन/संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन

- गाउँपालिकाको न्यायिक समितिलाई सवल वनाई नागरिक वा स्थानीय मुद्दाहरुको सम्बोधनका लागी र न्यायमा सहज र शुलभ पहुँच अभिवृद्धीका लागी न्यायिक समितिलाई प्रभावकारी वनाइनेछ ।
- प्रत्येक वडामा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना तथा संचालन गरिनेछ ।
- न्यायमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न न्यायीक समिती मार्फत् आवश्यक कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याइनेछ ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरुले प्रदान गर्ने सेवा सुविधा उल्लेख भएको नागरिक वडापत्र सेवाग्राहीले देख्ने ठाउँमा राख्ने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- जनशक्ती विकास संगठनात्मक संरचना सुचनामैत्री कार्य सम्पादन र सेवा प्रवाह लाई विशेष प्राथमिकतामा राखीनेछ ।

- कर दस्तुर र व्यक्तिगत घटना लगायतका तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्न सवै वडा सँग नेटवर्किङ्ग अनलाइन सेवा पुऱ्याउने लक्ष्य लिइएकोछ ।
- सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- अध्यक्षसँग संवाद कार्यक्रम अन्तर्गत प्रत्येक त्रैमासिकमा सरोकारवालाहरूसँग संवाद कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- स्वीकृत दरबन्दी संरचना बमोजिम नगर प्रहरीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक जग्गाको नापजाँच, गाउँपालिकाको सीमा निर्धारण तथा लगत व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- भू-उपयोग योजना तथा जग्गा वर्गीकरण कार्य संचालन गरिनेछ ।
- भूमिहीन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीहरूको जग्गा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक प्रकृया अघि बढाइनेछ ।
- राजस्व वृद्धिमा योगदान पुऱ्याउन आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालनमा ल्याइनेछ ।
- राजस्व संकलन प्रकृयालाई अनलाइन प्रणालीमा आबद्ध गरिनेछ ।

सम्मनितअध्यक्ष तथा सभा सदस्य ज्युहरु,

जनभावनाकोकदर

गदैँगाउँपालिकाकोबिकासरसेवाप्रवाहमाअहोरात्रखटिनेजिम्मेवारी

रसंकल्पकासाथहामीजननिर्वाचितप्रतिनिधिहरुगाउँपालिकाकोअग्रगामीमार्गतयगर्नयससम्मनितसभामाउपस्थितभएकाछौँ

। यसगहनजिम्मेवारीपूरागर्नहामीसबैकोभूमिकारहन्छ ।

प्रभावकारीबिकास,

सेवाप्रवाह

रनियमनकोलागिसबैकोसार्थकसकरात्मक र सृजनशीलभूमिकाअपरिहार्यछ । अगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ का लागी तर्जुमा गरिएका नीति तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनवाट यस गाँउपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासमा महत्वपुर्ण योगदान पुगनुका साथै नवराजपुर गाउँपालिकावासी नागरिकहरूको सुख र सम्बृद्धिको उत्कृष्ट ईच्छा र चाहानामा टेवा पुग्ने अपेक्षा लिएको छु । यसनीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा जनप्रतिनिधी, राजनैतिक दलहरु, नागरिक समाज, बुद्धिजिवी, सहकारी संस्थाहरु, विकास साझेदार, राष्ट्रसेवक कर्मचारी र सञ्चारमाध्यम लगायत सम्पूर्ण नवराजपुर गाउँपालिकावासी नागरिकहरूको साथ र सहयोग रहनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद !

पुनम कुमारी यादव

उपाध्यक्ष,

नवराजपुर गाउँपालिका, सिरहा